

יציאות השבת פרק ראשון שבת

יה.

עין משפט
נר מצוה

עס השמש. צעוד החמה וזרחת: לני לן. שהוא קשה לכנס ולרין ג' ימים ומחמירין על עצמן כ"ש: שטוענין. את הזיתים בקורות בית הבר ואת הענבים בעיגולי הגת שלא היו עוזרין אותן בגלגל כמו שלנו אלא טוענין אותן בקורות כדדן והני דגת קרי עיגולין שהיו דפין

עשין עשין כעיגולין ושון שטוענין אותן מצעוד יום והמסקה הולך וזו כל השבת. וזמנא (דף י"ט). פריך מאי שנא דלא פליגי ז"ש בהא ומפרש משום דאי נמי עביד להו בשבת ליכא חיוב חטאת דכי אמרי' סמיטת זיתים וענבים אב מלאכה צ"י חביבת ששצרה (לקמן דף קמ"ג): הני מילי ציזימים וענבים שלא ריקסין מצעוד יום דהוה ליה מפרק דבר ממשאו הגדל בתוכו והיה מולדה דש אכל הכה און נותנין קורה על גבי זיתים עד שטוענין מחלה ציזימים וכן ענבים דורכין אותן מחלה צרגל ובלאו קורה נמי משקה נפיק ממילא אלא דלא נפיק שפיר כי השתא ולא דמי לנש: גמ' מאי שנה צולונו כו' ל"ג לה הכה אלא לקמן

צמנה שון שטוענין: מאן שנה נתינס מים לדיו. ואע"פ שאלה גיבול הדיו וזו היא שרייתו והוה ליה דריה דהכי ומיחייב משום לש דהא מתינתין ליכא גיבול ואפליגו זה מצעוד יום מכלל דשבת חייב חטאת הוא: האחרון חייב. משום לש שהוא אב מלאכה: אפר. לאו בר גיבול הוא: עפר. בר גיבול הוא לתיטט של צנין

והא טניא. תרתי מתינתין חדל דלפר ומדל דעפר: מידי גבי הדיו (ט) טנינו. חדל טניא ר' חייא וחדל טניא רבי אשעיא וחדל מינייהו טניא לעפר צלשון אפר: פוסקין. פותחין. עושין נגר קטן משפת המענין לגנה: מוגמר. לצונה ומיני בשמיים נותנין על האש ומעשין הבגדים שיהא ריקן נודף: גפרים. תחת כלי כסף שמעניינין צהס פרחים וזרורות צהס ומעשין צגפרית והן משחירות ומיכות וקוין נילי"ר:

קילור. תחבוסת שקורין לחי"א: **ואספליני.** רטייה: צחיים של מים. וכ"ש צחיים של יד ושל חמור דלדס מצווה על שבימת צהממו: שיעטו מצעוד יום. מפני שמשמעת את הקול ואושה מילתא שבת ואיכא זילותא: לרבוש שניסם לניס. דכתב לעיל מינה למען יזוח שוך וחמורך וגו': והשפא דאמרם צית הלל איס להו שניסם לניס. דהא על כרחין האי מתינתא צית הלל מדשרי צהקן וקמני דרחיים אסור משום שבימת כלים: מוגמר גפרים אחאי שרו.

וה"ה לכל הך דמתני' הרי המוגמר מונח צערדסקאף (ט) ונמלא כלי עושה מלאכה: לא קא עביד שום מעשה. אלא מונח על הארץ והן בתוכו אכל הרחיים עבדי מעשה ולכ"ש כיון דמונחין צגוזה היינו מעשה דליה: מזוודים דקא עבדי מעשה. שהפח נקשר ותופס העוף וכן יקוש שפושטים לחיות ללכודן צרגלים כשנוגעין צו קופץ ומתחבר מאליו ולוכד: צלחי. חכה שקורין איימ"א שהגז צולעו ומתדקו והכלי אינו זו ממקומו: וקוקרי. שעושין סלים פיהן אחד רחב ופיהן השני קצר מאלד והדג (ס"א) והמיה) נכנס שם ומוליא ראשו צפי הקצר ואין גופו יכול ללאת וכשאל להחזיר ראשו לפנים ראשי קרומות נכנסין לו תחת לחוי דהשתא לא עביד כלי מידי: והשפא דאמר כו' ז"ש היא.

והא דרחיים ז"ש אב"ש לא שני להו צין היכא דעביד כלי מעשה צין היכא דלא עביד דהא אסרי צאונין דמתני'. וכיון דז"ש היא: מוגמר גפרים אחאי שרו.

וה"ה לכל הך דמתני' הרי המוגמר מונח צערדסקאף (ט) ונמלא כלי עושה מלאכה: לא קא עביד שום מעשה. אלא מונח על הארץ והן בתוכו אכל הרחיים עבדי מעשה ולכ"ש כיון דמונחין צגוזה היינו מעשה דליה: מזוודים דקא עבדי מעשה. שהפח נקשר ותופס העוף וכן יקוש שפושטים לחיות ללכודן צרגלים כשנוגעין צו קופץ ומתחבר מאליו ולוכד: צלחי. חכה שקורין איימ"א שהגז צולעו ומתדקו והכלי אינו זו ממקומו: וקוקרי. שעושין סלים פיהן אחד רחב ופיהן השני קצר מאלד והדג (ס"א) והמיה) נכנס שם ומוליא ראשו צפי הקצר ואין גופו יכול ללאת וכשאל להחזיר ראשו לפנים ראשי קרומות נכנסין לו תחת לחוי דהשתא לא עביד כלי מידי: והשפא דאמר כו' ז"ש היא.

והא דרחיים ז"ש אב"ש לא שני להו צין היכא דעביד כלי מעשה צין היכא דלא עביד דהא אסרי צאונין דמתני'. וכיון דז"ש היא: מוגמר גפרים אחאי שרו.

וה"ה לכל הך דמתני' הרי המוגמר מונח צערדסקאף (ט) ונמלא כלי עושה מלאכה: לא קא עביד שום מעשה. אלא מונח על הארץ והן בתוכו אכל הרחיים עבדי מעשה ולכ"ש כיון דמונחין צגוזה היינו מעשה דליה: מזוודים דקא עבדי מעשה. שהפח נקשר ותופס העוף וכן יקוש שפושטים לחיות ללכודן צרגלים כשנוגעין צו קופץ ומתחבר מאליו ולוכד: צלחי. חכה שקורין איימ"א שהגז צולעו ומתדקו והכלי אינו זו ממקומו: וקוקרי. שעושין סלים פיהן אחד רחב ופיהן השני קצר מאלד והדג (ס"א) והמיה) נכנס שם ומוליא ראשו צפי הקצר ואין גופו יכול ללאת וכשאל להחזיר ראשו לפנים ראשי קרומות נכנסין לו תחת לחוי דהשתא לא עביד כלי מידי: והשפא דאמר כו' ז"ש היא.

וה"ה לכל הך דמתני' הרי המוגמר מונח צערדסקאף (ט) ונמלא כלי עושה מלאכה: לא קא עביד שום מעשה. אלא מונח על הארץ והן בתוכו אכל הרחיים עבדי מעשה ולכ"ש כיון דמונחין צגוזה היינו מעשה דליה: מזוודים דקא עבדי מעשה. שהפח נקשר ותופס העוף וכן יקוש שפושטים לחיות ללכודן צרגלים כשנוגעין צו קופץ ומתחבר מאליו ולוכד: צלחי. חכה שקורין איימ"א שהגז צולעו ומתדקו והכלי אינו זו ממקומו: וקוקרי. שעושין סלים פיהן אחד רחב ופיהן השני קצר מאלד והדג (ס"א) והמיה) נכנס שם ומוליא ראשו צפי הקצר ואין גופו יכול ללאת וכשאל להחזיר ראשו לפנים ראשי קרומות נכנסין לו תחת לחוי דהשתא לא עביד כלי מידי: והשפא דאמר כו' ז"ש היא.

אכל צשכר אסור פירוש שמי יום צד"א צתלוש אכל צמחוצר אסור וצעיר אחרת צין צתלוש צין צמחוצר מותר אמר ר"ש בר כהנא צשס רבי אחא צשצמ וצאכל וצע"ו הלכה כר"ש צן אלעזר"ו ורבינו תם נמי" כשצנה את צימו לא סמך על שבתו ולא ראה להחיר: ומיה"ו צשדה מותר כרש"י"ג צשדה רגילות לעשות צאריסות ולא צשצירות יום וכשציראל אומר נכרי לתקן מעעלים או לקנות אל יאמר מעשה למחר דל"כ הוה כשכיר יום אלא מעשה לכשתרעה ואם ציבול לו נכרי כליו ויודע שצבסן צשצת אסור ללוצסן צשצת דלמך לקמן (קכ"ג). נכרי ששדלקן נר צשציל ישראל אסור להשמש ללורה (תוספות ט"ז):

אב"ל דיו דלאו בר גיבול הוא. והא דלמך צשצת ממליקין (לקמן דף כ"ג. וס) כל השמיים יפס לדיו איציעיא להו לגבל או לעשן"ו ללו דוקא גיבול אלא האי גיבול היינו עירוב צעלמא ואם תאמר והא מורסן דלמך צפרק צתל"א (דף קט"ז. וס) דלאו בר גיבול הוא"ו וקאמר הם"ו יוסי צרבי יהודה אינו חייב עד שיגבול"ו ו"ל דהתם לגבי קמח קאלמר דאינו בר גיבול אלא בר גיבול הוא טכ"ו מדיו"ו ולהי צל"ג נמי מתינתין מעינה הנה אלו ומכאן קשה על המפרש אהא דלמך צצילה צפרק המציא (דף ל"ג. וס) קיטמא שרי היינו כשנומנין מים לתוכו לשוק המגור סביב הואיל ולא צו גיבול הוא והכא משמע דלדרכה דמידי דלאו בר גיבול הוא חייב טפי אלא ישי לפרש קיטמא שרי צל"ג מים לשוק המגור סביביו"ו קמ"ל דלא צוירין שמה יגבל צי"ט:

ומתרפאת והורכת כל השבת כולה. ואם תאמר הא דלמך צפרק שמונה שרלים (לקמן דף קכ"ג. וס) קילורין מע"ש ומניח תחת העין צשצת וא"כ"ו צשצת נמי שרי להניח ויש לומר דלקמן מיירי צלדס צריא ואינו מניח צעין לרפואה אלא תחת העין לתנוג ולכא למישל לשקית סממנים והכא מניח צעין לרפואה ולא שריא אלא מערב צשצת):

אונין של פשתן מאי מעמא שרו. הא דנקיט אונין טפי מניו וסממנין וכרשיני"ו משום דהתם פשיטא דליכא מעשה כלל אצל צאונין התגור עושה קתם מעשה כשמתממו ועוד דהאי לא רחיקי לא אצל גבי אונין החכר התגור:

ול"ימא מר משום שבימת כלים. ואם תאמר למאי דמסקי מאן תנא שבימת כלים דלורייתא ז"ש מאי פריך רב יוסף ולימא מר משום שבימת כלים דלורייתא ז"ש

שבימת כלים"ו וכי אינו יותר טוב כמו שפירש רבה שמשמעת הקול ואחי כצ"ה"ו ו"ל דלא צצירא ליה לרב יוסף טעמא דשמשמעת הקול כלל ומסתברא ליה טפי לאוקמה כצ"ש משום שבימת כלים"ו ונראה דרבה סבר דטעמא דצ"ש לאו משום שבימת כלים הוא אלא סבר דטעמא דצ"ש דגורין דילמא אחי למעבד צשצת"ו דאי לרבה נמי טעמא דצ"ש משום שבימת כלים למה היה רצין רב יוסף להציא דצרייתא והא מתני' היא דלורייתא ז"ש משום שבימת כלים"ו ועוד דלמך לקמן (דף ט"ז). הני דאי עביד להו צשצת חייב חטאת גזרו צית שמאי עם חשכה משמע דטעמא דצית שמאי משום גזירה ולא משום שבימת כלים"ו ולרב יוסף לא תקסרי אחאי [לאן] אסרי צית שמאי טענית קורה משום שבימת כלים דהתם אחי ממילא טפי מכל האן דמתניתיין ואם תאמר לרבה הך צרייתא דשבימת כלים אמאי תרמייה"ו יש לומר דרבה סבר דצרייתא דשבימת כלים צית שמאי

שבימת כלים"ו וכי אינו יותר טוב כמו שפירש רבה שמשמעת הקול ואחי כצ"ה"ו ו"ל דלא צצירא ליה לרב יוסף טעמא דשמשמעת הקול כלל ומסתברא ליה טפי לאוקמה כצ"ש משום שבימת כלים"ו ונראה דרבה סבר דטעמא דצ"ש לאו משום שבימת כלים הוא אלא סבר דטעמא דצ"ש דגורין דילמא אחי למעבד צשצת"ו דאי לרבה נמי טעמא דצ"ש משום שבימת כלים למה היה רצין רב יוסף להציא דצרייתא והא מתני' היא דלורייתא ז"ש משום שבימת כלים"ו ועוד דלמך לקמן (דף ט"ז). הני דאי עביד להו צשצת חייב חטאת גזרו צית שמאי עם חשכה משמע דטעמא דצית שמאי משום גזירה ולא משום שבימת כלים"ו ולרב יוסף לא תקסרי אחאי [לאן] אסרי צית שמאי טענית קורה משום שבימת כלים דהתם אחי ממילא טפי מכל האן דמתניתיין ואם תאמר לרבה הך צרייתא דשבימת כלים אמאי תרמייה"ו יש לומר דרבה סבר דצרייתא דשבימת כלים צית שמאי

שבימת כלים"ו וכי אינו יותר טוב כמו שפירש רבה שמשמעת הקול ואחי כצ"ה"ו ו"ל דלא צצירא ליה לרב יוסף טעמא דשמשמעת הקול כלל ומסתברא ליה טפי לאוקמה כצ"ש משום שבימת כלים"ו ונראה דרבה סבר דטעמא דצ"ש לאו משום שבימת כלים הוא אלא סבר דטעמא דצ"ש דגורין דילמא אחי למעבד צשצת"ו דאי לרבה נמי טעמא דצ"ש משום שבימת כלים למה היה רצין רב יוסף להציא דצרייתא והא מתני' היא דלורייתא ז"ש משום שבימת כלים"ו ועוד דלמך לקמן (דף ט"ז). הני דאי עביד להו צשצת חייב חטאת גזרו צית שמאי עם חשכה משמע דטעמא דצית שמאי משום גזירה ולא משום שבימת כלים"ו ולרב יוסף לא תקסרי אחאי [לאן] אסרי צית שמאי טענית קורה משום שבימת כלים דהתם אחי ממילא טפי מכל האן דמתניתיין ואם תאמר לרבה הך צרייתא דשבימת כלים אמאי תרמייה"ו יש לומר דרבה סבר דצרייתא דשבימת כלים צית שמאי

שבימת כלים"ו וכי אינו יותר טוב כמו שפירש רבה שמשמעת הקול ואחי כצ"ה"ו ו"ל דלא צצירא ליה לרב יוסף טעמא דשמשמעת הקול כלל ומסתברא ליה טפי לאוקמה כצ"ש משום שבימת כלים"ו ונראה דרבה סבר דטעמא דצ"ש לאו משום שבימת כלים הוא אלא סבר דטעמא דצ"ש דגורין דילמא אחי למעבד צשצת"ו דאי לרבה נמי טעמא דצ"ש משום שבימת כלים למה היה רצין רב יוסף להציא דצרייתא והא מתני' היא דלורייתא ז"ש משום שבימת כלים"ו ועוד דלמך לקמן (דף ט"ז). הני דאי עביד להו צשצת חייב חטאת גזרו צית שמאי עם חשכה משמע דטעמא דצית שמאי משום גזירה ולא משום שבימת כלים"ו ולרב יוסף לא תקסרי אחאי [לאן] אסרי צית שמאי טענית קורה משום שבימת כלים דהתם אחי ממילא טפי מכל האן דמתניתיין ואם תאמר לרבה הך צרייתא דשבימת כלים אמאי תרמייה"ו יש לומר דרבה סבר דצרייתא דשבימת כלים צית שמאי

שבימת כלים"ו וכי אינו יותר טוב כמו שפירש רבה שמשמעת הקול ואחי כצ"ה"ו ו"ל דלא צצירא ליה לרב יוסף טעמא דשמשמעת הקול כלל ומסתברא ליה טפי לאוקמה כצ"ש משום שבימת כלים"ו ונראה דרבה סבר דטעמא דצ"ש לאו משום שבימת כלים הוא אלא סבר דטעמא דצ"ש דגורין דילמא אחי למעבד צשצת"ו דאי לרבה נמי טעמא דצ"ש משום שבימת כלים למה היה רצין רב יוסף להציא דצרייתא והא מתני' היא דלורייתא ז"ש משום שבימת כלים"ו ועוד דלמך לקמן (דף ט"ז). הני דאי עביד להו צשצת חייב חטאת גזרו צית שמאי עם חשכה משמע דטעמא דצית שמאי משום גזירה ולא משום שבימת כלים"ו ולרב יוסף לא תקסרי אחאי [לאן] אסרי צית שמאי טענית קורה משום שבימת כלים דהתם אחי ממילא טפי מכל האן דמתניתיין ואם תאמר לרבה הך צרייתא דשבימת כלים אמאי תרמייה"ו יש לומר דרבה סבר דצרייתא דשבימת כלים צית שמאי

שבימת כלים"ו וכי אינו יותר טוב כמו שפירש רבה שמשמעת הקול ואחי כצ"ה"ו ו"ל דלא צצירא ליה לרב יוסף טעמא דשמשמעת הקול כלל ומסתברא ליה טפי לאוקמה כצ"ש משום שבימת כלים"ו ונראה דרבה סבר דטעמא דצ"ש לאו משום שבימת כלים הוא אלא סבר דטעמא דצ"ש דגורין דילמא אחי למעבד צשצת"ו דאי לרבה נמי טעמא דצ"ש משום שבימת כלים למה היה רצין רב יוסף להציא דצרייתא והא מתני' היא דלורייתא ז"ש משום שבימת כלים"ו ועוד דלמך לקמן (דף ט"ז). הני דאי עביד להו צשצת חייב חטאת גזרו צית שמאי עם חשכה משמע דטעמא דצית שמאי משום גזירה ולא משום שבימת כלים"ו ולרב יוסף לא תקסרי אחאי [לאן] אסרי צית שמאי טענית קורה משום שבימת כלים דהתם אחי ממילא טפי מכל האן דמתניתיין ואם תאמר לרבה הך צרייתא דשבימת כלים אמאי תרמייה"ו יש לומר דרבה סבר דצרייתא דשבימת כלים צית שמאי

שבימת כלים"ו וכי אינו יותר טוב כמו שפירש רבה שמשמעת הקול ואחי כצ"ה"ו ו"ל דלא צצירא ליה לרב יוסף טעמא דשמשמעת הקול כלל ומסתברא ליה טפי לאוקמה כצ"ש משום שבימת כלים"ו ונראה דרבה סבר דטעמא דצ"ש לאו משום שבימת כלים הוא אלא סבר דטעמא דצ"ש דגורין דילמא אחי למעבד צשצת"ו דאי לרבה נמי טעמא דצ"ש משום שבימת כלים למה היה רצין רב יוסף להציא דצרייתא והא מתני' היא דלורייתא ז"ש משום שבימת כלים"ו ועוד דלמך לקמן (דף ט"ז). הני דאי עביד להו צשצת חייב חטאת גזרו צית שמאי עם חשכה משמע דטעמא דצית שמאי משום גזירה ולא משום שבימת כלים"ו ולרב יוסף לא תקסרי אחאי [לאן] אסרי צית שמאי טענית קורה משום שבימת כלים דהתם אחי ממילא טפי מכל האן דמתניתיין ואם תאמר לרבה הך צרייתא דשבימת כלים אמאי תרמייה"ו יש לומר דרבה סבר דצרייתא דשבימת כלים צית שמאי

קלד א מיי פ"ח מהל' שנת הלכה צו סמנ
לפון סק:
קלד א מיי פ"ח מהל'
צנת הלכה צו פ"ח
הלכה צו סמנ שס טור
ש"ע א"ח סימן רנב
שק"י ה סימן רנו ספק
ה:

מוסף תוספות

א. אלא מסיק כר"ש בן אלעזר דאמר בעירו במחוצר דאסור אף בקיבולת והוא הדין בחון התחום, ולא מיבעיא הבין עצמו דאסור אלא אף לפסול האבנים ולתקן הקירות ואפילו רחוק מן החומה ואפילו בביתו של עובד כוכבים אסור כיון דלעורך מחובר הוא, דהא במחוצר כה"ג פליגי ופסיק להלכה כר"ש בן אלעזר, דאילו לעשות הבין עצמו אפילו רבנן מודו דאסור דברשות ישראל הוא ולא שרו אף תלוש אלא בביתו של עובד כוכבים כגון כלים לכוזם שמתקנן ביד עובד כוכבים. מוס' ע"ז פא: ב. א"ע"פ שהקל בקיבולת. מוס' ע"ז פא: ג. עובדי כוכבים לבנות בשבת א"ע"פ שהיו עושים בקיבולת. מוס' ע"ז פא: ד. א"ע"פ שהלכה כר"ש בן אלעזר בקיבולת מ"מ. מוס' ע"ז פא: ה. דהא סתם לך תנא דמתני' כותיה, והטעם מפרש דאריסא אייטוריה קא עביד. מוס' ע"ז פא: ו. אלא דיר בר גיבול הוא, וי"ל. מוס' ה"ל"ש. (עי' שפ"א). ד. [ד]בני למימר דעך כאן קאמר ר' יוסי ב"ר יהודה דלא בקמח דבר גיבול הוא אבל מורסן דלאו בר גיבול הוא אפי' ר' יוסי ב"ר יהודה מודה, ומסיק דתנא בהריא אחד הנהו מורסן ואחד נותן לתוכו מים האחרון חייב דבר רבי. מוס' ה"ל"ש. ב. אלא א"ע"ג דמורסן לאו בר גיבול הוא לא מייחייב בבית מים. מוס' ה"ל"ש. ט. [ד]אפר. מוס' ה"ל"ש. י. כמו שהוה יבש. מוס' פ"ל"ג. יא. לטתום ודקייץ של תגור שלא יוציא האור. מוס' פ"ל"ג. יב. מאי אריא מערב שבת אפילו. מוס' ה"ל"ש. יג. שהוהו תחלה בשבת. מוס' ה"ל"ש. יד. [ד]א"כ לא אתיא כ"י. מוס' ה"ל"ש. טו. מלאוקמא כ"י. מטעמא גירעא דהשמעת קול. [ד]מילתא חתתא [דיא] דלא אשכחן בשום דוכתא. ספק ה"ל"ש סימן י"ג. וי"ב לא גודר. מוס' ה"ל"ש. יז. [ד]הוה ליה למימר כדקא מודית לי דב"ש אית להו שבימת כלים. מוס' ה"ל"ש. יח. ואי משום שבימת כלים לא גזירה הוא אלא איטורא דאורייתא. והן סוגיא מתוקמא כרבה. מוס' ה"ל"ש. יט. אי כ"י"ה למה לי טעמא דמשמעת קול, וכ"ש נמי לא אתיא מדמפרש לקמן טעמא דב"ש של מדי דאי עביד ליה בשבת מחייב חטאת גזרו בהו משחשיכה. מוס' ה"ל"ש. (עי' מהש"פ). כ. כגון רחיים. מוס' ה"ל"ש. כב. כלי. מוס' ה"ל"ש. כג. [ד]היינו אונין לתוך תגור וצמר ליודה. מוס' ה"ל"ש. כד. בשבתא הברייא וכן הלכה באתא הברייא אלא כ"י. א"ל וזעזע הלכות ערב שנת סימן כ'. כז. ומדאמר רב הושעיא דב"ה לית ליה שבימת כלים אידחייא הא דאין נותנין מהלכתא. דב"ש היא. כט"ז. כח. [ד]מכאן אין רביה דאיכא למימר. מוס' ה"ל"ש.